

VANHEMPIEN NÄKEMYKSIÄ PÄIVÄKODISTA LAPSEN SOSIAALISEN KEHITYKSEN TUKIJANA. Vertaileva tutkimus

Riitta Sassali
Opinnäytetyö, kevät 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Pohjoinen, Oulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Sassali, Riitta. Vanhempien näkemyksiä päiväkodista lapsen sosiaalisen kehityksen tukijana. Vertaileva tutkimus. Oulu, kevät 2012. 52 s, 2 liitettä. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Pohjoinen Oulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää vanhempien näkemyksiä lapsen sosiaalisesta kehityksestä kristillisessä ja kunnallisessa päiväkodissa. Selvitin päiväkodin valintaan vaikuttavia tekijöitä ja vanhempien tyytyväisyyttä. Kohderyhmänäni tutkimuksessa oli 5-6 vuotiaiden lasten vanhemmat. Tavoitteena tutkimuksessani oli saada aikaan vertaileva tutkimus kahdesta eri päiväkodista.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Aineisto kerättiin avoimia kysymyksiä sisältävillä kyselylomakkeilla, jotka jaettiin kristilliseen ja kunnalliseen päiväkotiin Oulussa. Kyselylomakkeita jaettiin yhteensä 48 ja niitä palautettiin 17. Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jonka jälkeen tein vertailua päiväkodeista.

Tulosten mukaan vanhemmat kokivat lasten kehittyneen erityisesti ryhmätaidoissa, tunteiden hallinnassa ja ystävyyssuhteiden solmimisessa. Kristillisessä päiväkodissa kristilliset arvot koettiin vaikuttavina tekijöinä lapsen sosiaaliseen kehitykseen. Päiväkodin valintaan vaikuttivat sijainti, arvot, suositukset ja paikkaan ennakolta tutustuminen. Pieni ryhmäkoko koettiin tärkeäksi.

Jatkotutkimusideaksi nousi, miten erilaiset päiväkodit kehittävät toimintaansa erityisesti sopeutumisen, erilaisuuden hyväksymisen ja kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja miten perheet otetaan mukaan tähän kehittämistyöhön.

Asiasanat: Lapsen sosiaalinen kehitys, varhaiskasvatus, päiväkodin valinta, laadullinen tutkimus

ABSTRACT

Sassali, Riitta. Parents' views on day nurseries support for children's social development. Comparative analysis. Oulu, spring 2012. 52 p, 2 appendices. Diaconia University of Applied Sciences. Degree programme in Social Services. Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this study was to clarify parents' views on children's social development in Christian and municipal day nurseries. Reasons for the selection and parents' satisfaction on a day nursery were discussed. The target group in this study was 5-6 year old children's parents. The target in this study was to make a comparative analysis in two different day care centers.

The study was a qualitative research. The data were collected from representatives in two day nurseries in Oulu (Finland) with open question questionnaires. There were 48 questionnaires given out of which 17 were returned. The data were analyzed through inductive content analysis.

As a conclusion, parents' experienced that children did develop especially in team skills, controlling emotions and in relationships. In a Christian day nursery values were important and they felt that they affected children's social development. The reasons in selection were location, values, recommendations and visiting beforehand. A small group size was considered important.

There rose up a follow-up research idea, how different day nurseries could develop their activities especially with adaptation, acceptance of difference, bullying prevention and how families are taken into this development work.

Keywords: children's social development, early childhood education, day nursery selection, qualitative research

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 LAPSEN SOSIAALINEN KEHITYS.....	8
2.1 Lapsen sosiaalisten taitojen kehittyminen	8
2.2 Lapsen kehitys 5-6 vuoden iässä	10
3 LAPSI JA PÄIVÄHOITO.....	12
3.1 Päivähoidon merkitys	12
3.2 Kunnallinen päivähoito	13
3.3 Kristillinen kasvatus	14
4 PÄIVÄKODIN VALINTA	16
4.1 Päivähoitomuodot.....	16
4.2 Lapsen hyvä päivähoito ja arvojen merkitys	16
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	19
5.1 Laadullinen tutkimustapa.....	19
5.2 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	22
5.3 Aineiston kerääminen.....	23
5.4 Aineiston analysointi.....	24
6 TUTKIMUSTULOKSET	26
6.1 Lapsen sosiaalinen kehitys.....	26
6.2 Päiväkodin valitseminen	28
6.3 Vanhempien tyytyväisyys päiväkodin toimintaan.....	31
6.4 Kehittämishaasteet päiväkodeissa	34
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	37
8 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	38
9 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	41
10 POHDINTA	44
11 LÄHTEET.....	47
LIITE 1. Saatekirje lasten vanhemmille.....	51

1 JOHDANTO

Puhe sosiaalisuudesta voi tarkoittaa hyvinkin erilaisia asioita. Usein sosiaalisuudella tarkoitetaan sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia yhteisössä rakentavasti ja taitoa ratkaista ongelmia tavalla, jota kaikki arvostavat ja jotka johtavat kaikkien kannalta hyvään lopputulokseen. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot ovat kuitenkin kaksi eri asiaa. Sosiaalisuudella tarkoitetaan synnynnäistä temperamenttipiirrettä, kun taas sosiaaliset taidot ovat opittuja. (Keltikangas-Järvinen 2010, 17.)

Lapsen elämäntaitojen kehitykseen ja oppimiseen liittyy olennaisesti sosiaalinen vuorovaikutus. Kommunikointi ja vuorovaikutus ovat taitoja, jotka alkavat kehittyä jo varhaislapsuudessa. Vanhemman ja lapsen välisen vuorovaikutuksen tulisi vahvistaa lapsen itsetuntoa ja toivottua käyttäytymistä positiivisten palautteiden kautta. Vuorovaikutustilanteissa lapsi oppii leikkimisen taidot, ystävyysuhteiden solmimisen ja ylläpidon, neuvottelutaidot ja kompromissien teon, pettymysten sietämistä ja itsensä arvostamista. Vuorovaikutuksessa lapselle syntyy toimintakyky, joka on yksilöllinen voimavara ja suoja mekanismi ongelmia kohdatessa. Minäkuva ja itsetunto muotoutuvat vuorovaikutuksessa. Avoin ja luottamusta herättävä ilmapiiri on sosiaalisen vuorovaikutuksen lähtökohta. (Parkkinen & Keskinen 2005, 18-19.)

Ihmisten välisiä vuorovaikutustaitoja voi harjoitella ja kehittää. Kenelläkään ei ole synnynnäisesti hyviä vuorovaikutustaitoja, vaan niitä opitaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden avulla. Hyviä periaatteita vuorovaikutukseen on halu ja taito kuunnella toisia ihmisiä, toisten mielipiteiden kunnioittaminen, taito pidättäytyä hätäisistä arvioista, kyky muodostaa ja ilmaista omat mielipiteensä, tunnistaa vahvuuksia itsessään ja muissa ihmisissä ja kyky löytää kehitettäviä alueita omasta toiminnastaan. Nämä ovat niitä taitoja, joita jo pienenä lähdetään harjoittelemaan, sillä ne edistävät antoisien ihmissuhteiden syntymistä, voivat

ehkäistä ristiriitatilanteita ja helpottaa vaikeita kanssakäymisen tilanteita. (Peltomaa & Mattila 2006, 102.)

Idea opinnäytetyöni aiheelle syntyi jo kauan aikaa sitten, kun Raahen seurakunnassa järjestettiin esikoulutoimintaa. Olin yhteydessä Raahen seurakunnan esikouluun ja yhdessä esikoulun johtajan kanssa syntyi ajatus, että olisi mielenkiintoista toteuttaa vertaileva tutkimus lapsen sosiaalisesta kehityksestä kahdessa eri esikoulussa. Toinen olisi kristillinen ja toinen kunnallinen esikoulu. Valitettavasti Raahen esikoulutoiminta lakkautettiin, mutta halusin pitää aiheeni mahdollisimman samana siitä huolimatta. Huomasin, että Oulussa on kristillistä päiväkotitoimintaa ja siitä syntyi ajatus, että voisin toteuttaa tutkimuksen kahdessa eri päiväkodissa. Olin aiheestani kiinnostunut ja innoissani, enkä kokenut tarpeelliseksi vaihtaa sitä kokonaan.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli saada vanhempien näkemyksiä lapsen sosiaalisesta kehityksestä kristillisessä ja kunnallisessa päiväkodissa. Selvitin myös, millaiset tekijät vaikuttivat päiväkodin valitsemiseen ja olivatko vanhemmat olleet toimintaan tyytyväisiä. Tavoitteena tutkimuksessani oli saada aikaan vertaileva tutkimus kahdesta erilaisesta päiväkodista.

2 LAPSEN SOSIAALINEN KEHITYS

2.1 Lapsen sosiaalisten taitojen kehittyminen

Sosiaalisten taitojen avulla tulemme toimeen toisten ihmisten kanssa ja solmimme hyviä ja kestäviä ihmissuhteita. Lapsilla sosiaaliset taidot vaikuttavat ulosantiin, itsetuntoon ja emotionaaliseen kehitykseen. Erilaisten tilanteiden kautta lapsi oppii hallitsemaan kielteistä tunteita ja vihanhallintaa, mikä on erityisen tärkeää sosiaalisen kehityksen kannalta. Erilaisten tunteiden hallitseminen edesauttaa hyvien ihmissuhteiden solmimista ja ristiriitatilanteiden ratkaisutaitoja. Vanhemmat voivat omalta osaltaan vaikuttaa siihen, kuinka lapsi kehitty sosiaalisten taitojen osalta. Ympäristöllä on suuri merkitys sille, miten lapsi kasvaa ja kehitty. (Brown 2004, 12.)

Sosiaalisuudella tarkoitetaan puolestaan sitä, miten kiinnostunut ihminen on muiden ihmisten seurasta ja miten itsestään selvästi hän asettaa tilanteissa muiden ihmisten seuran yksinolon edelle. Sosiaalisuus edesauttaa sosiaalisten kykyjen hankinnassa, mutta ei takaa niiden olemassaoloa, eikä ole niiden saavuttamisen edellytys. Sosiaaliset taidot eivät vaadi pohjakseen temperamenttirakennetta, vaan ne voidaan opettaa minkä tahansa temperamentin omaavalle lapselle. (Keltikangas-Järvinen 2010, 18.)

Ilmiö, jota kutsutaan sosiaalisiksi alkupääomiksi, on ollut psykologiassa tunnettu jo pitkään, vaikka sen piirissä ei tätä termiä ole aikoihin käytetty. Nykyään termistä käytetään nimitystä sosiaalinen alkupääoma. Lapsi saa sen lahjana tai perintönä häntä ympäröivältä kasvatusyhteisöltä. Lapsessa itsessään ei sitä ole, vaan se on hänen yhteisössään ja hänen läheistensä välisissä suhteissa. Sosiaalinen alkupääoma on perusta lapsen sosiaalisen pääoman karttumiseksi. Sosiaalinen alkupääoma koostuu kolmesta lapsen kasvuympäristössä vaikuttavasta tekijästä: arvot ja normit, yhteisön tuki ja

luottamus. Jokaisella lapsella on erilainen sosiaalinen alkupääoma, sillä kaikki kasvavat erilaisissa ympäristöissä ja erilaisten ihmissuhteiden ympäröimänä. (Pulkkinen 2002, 44-45.)

Lapsen sosiaalisten taitojen kehitystä tapahtuu monen erilaisen kehitysprosessin myötä. Onnistumisen kokemukset ja tuntemukset, jotka kumpuavat hyvistä vuorovaikutussuhteista, antavat hyvät edellytykset lapsen vahvan itsetunnon kehittymiseen ja hyvän minäkäsityksen muodostumiseen. Sosiaalistuminen on oppimis- että kehittymistapahtuma, jonka myötä lapsi muodostaa identiteettiään, minäkuvaansa ja itsetuntoaan. Nämä asiat puolestaan vaikuttavat siihen, miten lapsen sosiaalinen kehittyminen etenee, millä tavalla hän solmii ystävyysuhteita, millainen sosiaalinen asema hänelle muodostuu lasten keskenäisissä ryhmissä vaikkapa päiväkodissa ja millaista palautetta hän saa omista sosiaalisista taidoistaan. Keskeisenä mekanismina sosiaalisten taitojen muodostumisessa on lapsen oma kommunikaatiotaito. (Parkkinen & Keskinen 2005, 5.)

Leikki on lapselle miellyttävää, aktiivista ja nautittavaa spontaania toimintaa, johon ei liity minkäänlaisia ulkoisia tavoitteita. Leikissä lapsi kehittää sosiaalisia, emotionaalisia, fyysisiä ja henkisiä taitojaan. Leikkiin liittyy muun muassa luovuutta, ongelmanratkaisukykyä, kielen oppimista, sosiaalisten roolien oppimista ja sosiaalisia taitoja. Sosiaalisen leikin käsitteeseen liittyy arvio leikin kehittyneisyyden asteesta. Leikki kehittää lapsen sosiaalisia taitoja ja sosiaalisen leikin piirteitä ovat suunnittelu, metakommunikaatio, leikin rakenteellinen muuntelu, konfliktien ratkaisu kyky, neuvottelu taidot, tunteiden ilmaisu, toistuvat episodit sekä todellisuuden ja leikin rajat. (Peltomaa 2008, 178-179.)

Sosiaalisia suhteita sisältävien roolileikkien kehitys on tärkein edellytys sille, että lapsi ymmärtää leikkien sääntöjen merkitykset ja periaatteet. Leikeissä lapsi oppii hahmottamaan sosiaalisia suhteita ja niiden merkityksiä. Junan kuljettaja ei ole enää vain kuljettaja, vaan toimii tietyssä suhteessa matkustajiin ja

muuhun ympäristöön. Lapsi näkee jo varhaisessa vaiheessa ihmisen suhteen objektiin ja suhteet toisiin ihmisiin. Tämä tapahtuu silloin, kun lapsi siirtyy rinnakkain leikkimisestä yhdessä leikkimisen pariin. Sosiaaliset suhteet ovat yhteisleikeissä tärkeitä ja ne ilmenevät avoimessa muodossa, leikkitovereiden suhteena toisiinsa. (Hännikäinen 1995, 55.)

2.2 Lapsen kehitys 5-6 vuoden iässä

Lapsi saattaa olla rauhaton ja hänen tunteensa voivat olla ailahtelevia viidenkuuden vuoden iässä. Tämän ikäinen lapsi on jo itsenäinen monessa asiassa. Lapsi näyttää vanhempien silmissä jo isolta, mutta hän tarvitsee yhä päivittäin hellyyttä ja huolenpitoa. Vanhempien tehtävänä on tukea lapsen kaveripiiriin ja liikkumiseen liittyvää itsenäistymistä sekä moraalin kehitystä. Lapsi tarvitsee kannustusta, rohkaisua sekä kiitosta yrittämisistään. Lapsi jaksaa jo tehdä hänelle sopivan kokoisia töitä ja niiden loppuun asti tekeminen tuntuu mukavalta. (MII i.a.)

Mielikuvituksen käyttö on tässä iässä todella voimakas ja lapsi oppii aiempaa paremmin, mitkä asiat ovat totta ja mitkä kuvittelua. Lapselle mielekästä ovat erilaiset vitsit ja sanaleikit, mutta hän ei halua itse joutua huumorin kohteeksi. Tämän ikäiset samaistuvat omaa sukupuolta olevaan vanhempaan ja ymmärtää kasvavansa isona mieheksi tai naiseksi. Lapsi nauttii peleistä ja leikeistä, joissa on selkeät säännöt, mutta peleissä ja leikeissä häviäminen on sen sijaan vaikeaa. Lapsilla itsekritiikin herääminen voi myös aiheuttaa epäonnistumisen pelkoa. Roolileikit kuuluvat myös tähän ikään ja oman ikäiset kaverit ovat todella tärkeitä. Lapsella voi olla joku erityinen kaveri ja isommat lapset ovat usein ihailun kohteita. Yhteisleikki ja neuvottelutaidot ovat tässä iässä jo hyvät, mahtailu ja leuhkiminen kuuluu asiaan kyseisessä iässä. Lapsi pohtii hyvän ja pahan, oikean ja väärän sekä reilun ja epäreilun eroavaisuuksia ja vanhemmilta haetaan usein tukea pohdintoihin. (MII i.a.)

Lapset pohtivat useiden ilmiöiden syitä, myös hyvin syvällisiä aiheita ja hakevat niihin vastauksia vanhemmilta. Tyypillistä on, että ilmiöitä käsitellään ja ihmetellään erilaisilla käytännön kokeilla. Lapsen muisti on jo kehittynyt hyvin kyseisessä ikävaiheessa ja hän muistaa jo paljon asioita pidemmältä ajalta, esimerkiksi kuukauden tai jopa vuoden takaa. Puheen kehitys on myös huomattavan pitkällä ja lapsi pärjää arkipäivän tilanteissa vieraidenkin ihmisten parissa. Liikunta, kiipeily, juokseminen, mäenlasku, askartelu, tekeminen ja toimiminen on lapselle mieluisaa ja niissä hän oppii myös sosiaalisia taitoja. (MII i.a.)

Lapsen kehitys on yksilöllinen erilaisten kehitystapahtumien ketju, jota ei koskaan voida täysin yleistää. Kehitykseen vaikuttavat niin biologiset, kuin ympäristöllisetkin tekijät. Ympäristövaikutukset eivät voi nopeuttaa geeniperimää ja sen ohjaamaa kehitystä, mutta hidastava vaikutus heikolla kasvuolosuhteella kuitenkin on. Lapsi tarvitsee kehitystasolleen sopivia virikkeitä ja vuorovaikutussuhteita. Lapsi pyrkii olemaan ja toimimaan luonnollisesti ympäristönsä kanssa. Lapsen toimita, tiedot ja emootiot vaikuttavat heidän aikaisempiin sosiaalisiin suhteisiin, koskien erityisesti vanhempia ja muita hänelle merkityksellisiä aikuisia. (Thompson 1998, 25-104.)

3 LAPSI JA PÄIVÄHOITO

3.1 Päivähoidon merkitys

Alle kouluikäisistä lapsista moni on hoidossa päiväkodeissa. Lapset siirtyvät tutusta ympäristöstä ulkopuoliseen hoitoon useimmiten kokonaisen työpäivän ajaksi. Samalla lasten elämään tulee paljon uusia aikuisia ja ystäviä. Ensisijaisesti lapsi tarvitsee vanhempiaan, mutta kasvun edistyessä hän tarvitsee yhä enemmän muitakin aikuisia ja lapsia. (Arajärvi 1999, 71-75.)

Lapsi tarvitsee kokemuksia siitä, miten uskaltautua mennä muiden lasten joukkoon. Positiiviset kokemukset edesauttavat menemään helpommin mukaan toimintaan. Aikuisen tehtävänä on lapsen ohjaaminen, mutta ei ole viisasta viedä lasta väkisin mukaan leikkeihin ja toimintaan. Vaikeinta on erotta se, milloin lapsi ei ole halukas leikkimään ja milloin hän ei uskalla, tai on pelokas. Vaikka lapsi ei haluaisikaan mennä mukaan leikkeihin on jokaisen lapsen kuitenkin saavutettava yhdessäolon perustaidot ja kokemuksia siitä, että muiden kanssa on hauskaa. Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä enemmän kunnioitetaan hänen perustemperamenttiaan. Hänen annetaan olla rauhassa, ei painosteta mihinkään, vaan uskotaan siihen että iän kartuttua valmiutta tulee lisää. Mitä vanhemmaksi lapsi tulee, sitä enemmän pohditaan keinoja, joilla lapsi saadaan mukaan toimintaan. (Keltikangas-Järvinen 2010, 44-45.)

Aikuisten toiminta ja se, minkälaista kehittävää toimintaa ja vuorovaikutustilanteita he lapsille järjestävät oppimateriaaliksi on tärkeä tekijä päiväkodissa lasten kehitystä ajatellen. Oppimistilanteissa on tärkeää, että ne ovat linjassa lapsen kehitysvaiheen kanssa ja että ne antavat lapselle mahdollisuuden itsensä toteuttamiseen. Lastentarhaopettajainliiton julkaisu on korostanut sitä, että toiminnan tulisi tapahtua lapselle merkityksellisten asioiden parissa yhdessä muiden lasten kanssa. Jotta päiväkodin toiminta olisi lapselle

merkityksellistä ja lapsen kehitystason huomioivaa, on keskustelu vanhempien ja päivähoidon välillä ensiarvoisen tärkeää. Vanhempien merkitys korostuu eteenkin päivähoidon pienimpien lasten kohdalla, jotka eivät vielä itse osaa ilmaista mielenkiinnon kohteitaan. Työntekijöiden roolina on vanhemmilta saadun tiedon ja oman tuntemuksen kautta toteuttaa ja suunnitella lapsen kannalta yksilöllistä ja hänen tarpeensa huomioivaa hoitoa ja toimintaa.(Leino 2006, 14.)

Päiväkodeissa on tärkeää kehitellä sellaisia työtapoja, että lapset saavat mahdollisuuden päästä esille. Useissa päiväkodeissa pyritään järjestelmällisesti dokumentoimaan lasten töitä ja kehitystä päiväkotiaikana. Näin vanhemmat ja henkilökunta ovat paremmin selvillä siitä, missä vaiheessa lapsi on omassa kehityksessään ja se puolestaan helpottaa keskustelua henkilökunnan ja vanhempien välillä. Lapselle on tärkeää, että hän voi itse seurata omaa oppimistaan ja tarkkailla, missä hän on edistynyt, jolloin hänen itseluottamuksensa paranee. Lapsen perusoikeuksien kannalta on tärkeää, että hän tulee huomatuksi. (Hansson & Oscarsson 2006, 154.)

3.2 Kunnallinen päivähoito

Kunnallisella päivähoidolla tarkoitetaan kaupungin tuottamaa päivähoito- ja varhaiskasvatuspalvelua. Kunnallista päivähoitoa voi olla päivähoito, perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito ja joissain kunnissa toimii kolmiperhehoito. Kunnilla on avoimia varhaiskasvatuspalveluita, kuten kerhoja, avoimia päiväkoteja ja leikkipuistoja. (hoitopaikka i.a)

Kunta on vastuussa siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä, tai valvottuna sellaisin toimimuodoin kuin sitä tarvitaan. Hoito pyritään järjestämään sinä vuorokauden aikana, jona se on tarpeellinen. Vaihtoehtoja päivähoidon järjestämiseen antavat lisäksi, seurakunnan, kunnan

ja järjestöjen toiminta, sekä muu varhaiskasvatustoiminta. (Sosiaali- ja terveysministeriö i.a.)

3.3 Kristillinen kasvatus

Kristilliselle kasvatukselle ei ole olemassa yksiselitteistä määritelmää. Yksi keskeisimmistä kysymyksistä koskee kristillisen kasvatuksen suhdetta uskontokasvatukseen ja uskonnolliseen kasvatukseen. Uskontokasvatus käsittää mihinkään uskonnolliseen tunnustukseen sitoutumatonta kasvatusta ja uskonnollisella kasvatuksella puolestaan, jonka lähtökohdat ovat jossain tietyssä perinteessä tai tunnustuksessa. Kristillinen kasvatus ei puolestaan ole redusoitavissa esimerkiksi eettiseksi kasvatukseksi tai tiedollisten asioiden opettamiseksi, vaan se koskettaa kasvatettavan koko persoonaa ja jokapäiväistä elämää. Kristillisen kasvatuksen avulla voidaan tukea lapsen perusturvallisuutta ja turvallisen jumalasuhteen kehittymistä. Haasteena kristillisessä kasvatuksessa voidaan pitää erityisesti perheiden erilaisten taustojen huomioimista ja kasvattajan riittävää sisällöllistä asiantuntemusta, Kristilliseen kasvatukseen kuuluu niin rituaalinen, opillinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen kuin pedagoginen ulottuvuus. (Porkka 2008, 66-82.)

Lähtökohtana kristillisessä kasvatuksessa on lähimmäisen rakkaus, toisten ihmisten kunnioittaminen ja välittäminen. Jo 2000 vuotta kristinuskon tunnusmerkkeihin on kuulunut usko, toivo ja rakkaus ja niiden esillä pitäminen. Uskosta kumpuava solidaarisuus toisia ihmisiä kohtaan ja lähimmäisten auttaminen ovat juurena kristilliselle kasvatukselle. (Porkka 2008, 83.)

Perustuslain 11§:n mukaan Suomessa jokaisella on oikeus omaan uskontoon. Lasten ja nuorten kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että heillä on oikeus saada uskontokasvatusta. Suomi on ainoa maa, jossa uskonnollinen kasvatus on

kirjattu lakiin myös lasten päivähoidossa. Yhteiskunnan varhaiskasvatukseen sisältyvä uskontokasvatus sisältyy varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet säätelevät esiopetusta. Uskonnollinen kasvatus näyttäytyy sisältöalueena, josta puhutaan nimityksellä etiikka ja katsomus. Uskontokasvatus on osa katsomuskasvatusta. (Porkka 2008, 121.)

Varhaiskasvatuksessa esiintyy kolme yleistä termiä, jotka ovat uskonnollinen kasvatus, kristillinen kasvatus ja kastekasvatus. Uskonnollinen kasvatus on osana yhteiskunnan kasvatusjärjestelmää ja sen tehtävänä on kulttuurisen, uskonnollisen ja katsomuksellisen yleissivistyksen kartoittaminen. Kristillinen kasvatus ja kastekasvatus tarkoittavat käytännössä lähes samaa. Kristillinen kasvatus pohjautuu kristinuskon perusteisiin. Kastekasvatus ja sen osana kasteopetus painottavat sitä, että kristillisen kasvatuksen lähtökohdat ovat Jeesuksen kastekäskyssä. Kysymys on siis kahdesta eri asiasta, joista toinen toimii yhteiskunnan tehtävänä, toinen taas on kotien ja seurakunnan tehtävä. Tavoitteena kristillisessä kasvatuksessa on uskon sisäistäminen omaan elämään ja kristillisen vakaumuksen syntyminen. (Porkka 2008, 122.)

Uskonnollisen varhaiskasvatuksen ytimen muodostavat uskonnolliset, hengelliset ja henkiset asiat. Lapsen oman uskon perinteeseen, sekä tapoihin perehdytään huolellisesti ja lapselle tarjotaan mahdollisuus hiljaisuuteen, kyselemiseen, ihmettelyyn ja pohdintaan. Herkkyyttä ja kykyä ymmärtää symbolista ja sanatonta kunnioitetaan, vahvistetaan ja tuetaan. (Evl i.a.)

4 PÄIVÄKODIN VALINTA

4.1 Päivähoitomuodot

Päivähoidon aloittaminen on suuri muutos koko perheelle. Päivähoito tuo mukanaan vieraita käsitteitä ja hyvän hoitomuodon valitseminen voi olla vaikeaa. Varhaiskasvatuspalveluissa on kotihoidon ja yksityisen hoidon tukijärjestelmä, joka antaa vanhemmille mahdollisuuden valita lapselleen toimivimman hoitomuodon. Vanhemmat voivat valita alle 3- vuotiaalle lapselleen kunnallisen päivähoiton sijaan kotihoidon tuen. Perheen saadessa kotihoidontukea ja kuntalisää, on heillä samalla oikeus osallistua esiopetukseen. Vanhemmilla on mahdollisuus valita hoitojärjestelmäksi yksityisen päivähoiton vaihtoehtoja, joihin kuuluvat yksityinen päivähoito, yksityiset päiväkodit tai kotiin palkattava hoitaja. Varhaiskasvatuspalveluissa on vaihtelevuuksia eri kunnissa. (Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2010.)

Päivähoitopalvelut ovat osana Suomen palvelujärjestelmää. Kuntien tehtävänä on järjestää lapsille päivähoitoa. Kuntien lisäksi päivähoitoa voivat järjestää myös yksityisten palveluiden järjestäjät. Päivähoito on osana kuntien lähipalveluja, joten palveluita on tuotettava asiakaskunnan läheisyydessä. (Järvinen 2009, 97-98.)

4.2 Lapsen hyvä päivähoito ja arvojen merkitys

Toimiva, lapsen kehitystä tukeva ja terveyttä edistävä päivähoitomuoto on vanhemmille työssäkäynnin edellytys. Päivähoito on usealle lapselle ensimmäinen kontakti maailmaan ilman omaa perhettä ja vanhempia. Ryhmä, missä lasta ohjataan, ketkä lasta hoitavat ja mitä päivähoitossa tehdään eivät ole merkityksellisiä asioita. Ryhmä koot, ulkoiset puitteet, aikuinen-lapsi suhdeluku, työ-

suhteiden ehdot, taloudellinen tilanne, sekä monet muut tekijät pistävät niin lapset kuin henkilökunnankin kovalle. Lapsen etu on kaikkien päätöksentekojen lähtökohtana. (Siitonen 2011, 3.)

Vanhempien ja henkilökunnan yhteistyö lapsen kasvatuksessa on noussut merkittäväksi toimintaperiaatteeksi päivähoitossa. Molemminpuoliseen avoimuuteen ja kunnioitukseen pohjautuva yhteistyö on havaittu palvelevan lapsen, vanhempien ja työntekijöiden etuja ja siksi se on arvokas, toimintaa ohjaava lähtökohta. Tasa- arvoinen toimiminen yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi nähdään edellytyksenä toimivalle yhteistyölle ja kasvatuskumppanuudelle. Vanhempien tyytyväisyydellä yhteistyöhön ja päivähoitoon on todettu olevan myönteinen vaikutus lapselle ja koko perheelle. (Summers, Hoffman, Marquis, Turnbull, & Poston, 2005.)

Arvojen käsitettä voidaan lähestyä useasta eri näkökulmasta. Yksilöiden arvot sijaitsevat minuuden syvimmällä tasolla ja siihen vaikuttavat jo lapsuudesta saadut kokemukset. Arvot ovat yhteydessä tunteisiin ja ihmisen henkilökohtainen tunnehistoria muuttaa hänen arvojaan. Arvot ohjaavat ihmisen elämää ja ovat siksi merkityksellisiä jokaiselle. (Aarresaari i.a.)

Arvot ovat elämän perusteita ja ne ohjaavat jokaisen elämää. Ne kertovat meille, mikä on oikeaa ja väärää, mitkä asiat ovat tärkeitä ja tavoiteltavia. Yhteiskunnalliset arvot ovat kaikille tärkeitä ja niiden pohjalta muotoutuneet normit ohjaavat ihmisten elämää. Arvot perustuvat omiin tarpeisiimme ja ne ovat yksilön henkilökohtaisia uskomuksia. Arvot perustuvat biologisiin tarpeisiimme, sosiaalisen vuorovaikutuksen edellytysten luomiseen, sekä ryhmän säilymisen ja hyvinvoinnin varmistamiseen. Yhteiskunnallisesta, historiallisesta ja taloudellisista seikoista johtuen eri arvot voivat painottua yhteiskunnissa eri tavoin. Arvojen tärkeys voi myös vaihdella eri aikoina saman yhteisön sisällä. (Yrityspalat i.a.)

Päiväkodin valinta on tärkeä päätös. Lapselle halutaan löytää turvallinen ympäristö, jossa on hyvä olla ja jossa lapsi voi leikkiä ja oppia. Henkilökunnalla on

suuri merkitys päiväkotia valittaessa. Valintaa tehdessä otetaan huomioon henkilöstön riittävä määrä. Henkilöstön vaihtuvuus on tekijä, joka kertoo siitä, kuinka hyvin työntekijät työssään viihtyvät. Pieni vaihtuvuus voi merkitä, että työntekijät viihtyvät omalla työpaikallaan. Vastaako päiväkoti omia arvoja ja tilojen viihtyvyys ovat vaikuttavia tekijöitä päätöksenteossa. (Liberio i.a.)

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Laadullinen tutkimustapa

Laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan joukkoa erilaisia tulkinnallisia, luonnollisissa olosuhteissa toteutettavia tutkimuskäytäntöjä. Laadullista tutkimusta on vaikea määritellä, koska sillä ei ole teoriaa, eikä paradigmaa, joka olisi vain sen omaa. Kvalitatiivisella tutkimuksella ei ole myöskään täysin omia metodeja. (Metsämuuronen, Jari 2008, 9.)

Yleisin kysymys laadullisessa tutkimuksessa on aineiston kattavuus ja paljonko aineistoa tulee kerätä, että se olisi tieteellisesti edustavaa. Koska kyseessä on empiirinen tutkimus, on täysin perusteltua esittää kysymyksiä aineiston koon suhteesta edustavuuteen ja yleispätevyyteen. Kysymyksiä tulee käsitellä aineiston koosta, edustavuudesta ja yleistettävyydestä lähtien laadullisen tutkimuksen omista teoreettisista lähtökohdista. Aineiston keruu koetaan yleensä silloin sopivaksi, kun siitä ei enää saada uutta tietoa tutkimusta kohden. Aineiston rajaus puolestaan tapahtuu teoreettista kattavuutta silmälläpitäen. Kysymyksessä on tapauskohtainen analyysi. Kriteerinä käytetään aineiston, ihmisten tai organisaation teoreettista kiinnostavuutta valittua tutkimusongelmaa ratkaistaessa. Perusideana on nähdä tutkittu tapaus esimerkkinä yleisestä. Tällöin on äärimmäisen tärkeää, että aineiston keruuta ohjaa jäsentynyt teoreettinen viitekehys. (Eskola & Suoranta 1998, 60-65.)

Hypoteesien merkitys laadullisessa tutkimuksessa on se, että niiden avulla voidaan testata väitteitä. Hypoteesit ovat hyviä silloin, kun niiden avulla voidaan arvioida väitteiden pätevyyttä. Metodologia on yksi yleinen lähestymistapa tutkia tutkimusaihetta. Metodologia on käyttökelpoista silloin, kun se on käytännön tutkimusta palvelevaa. Metodilla tarkoitetaan erityistä tutkimustekniikkaa. Se on käytännöllinen silloin, kun se kykenee yhdistämään teorian, hypoteesit ja metodologian. (Metsämuuronen, Jari 2008, 9.)

Aiheen valitseminen on tutkijalle yksi eettisistä kysymyksistä. Tutkimuskohteen määrittely on kokonaisuudessaan laaja tieteenalaan liittyvä kysymys, koska jokaisella tieteenalalla on omaleimaiset arvolähtökohdat, ihmiskäsitykset ja toiminnalliset tavoitteet. Nämä ovat ohjaavia tekijöitä tutkimuskohteen määrittämisessä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 129-130.)

Etiikan ja tutkimuksen yhteys on kahtalainen. Toisaalta tutkimustulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin, toisaalta taas eettiset kannat vaikuttavat tutkijan tieteellisessä työssä tekemiin ratkaisuihin. Jälkimmäistä tutkimuksen ja etiikan yhteyttä kutsutaan tieteen etiikaksi. Laadullisen tutkimuksen perinteitä tarkasteltaessa huomio kiinnittyy siihen, että niissä suhtaudutaan tutkimuksen etiikkaan usein eri tavoin. Toisessa ääripäässä tutkimusetiikkaa suhtaudutaan ikään kuin teknisluontoisena normina. Tutkimuseettiset ongelmat liittyvät pääasiassa itse tutkimustoimintaan, kuten tutkimukseen tulevien informoimiseen, aineiston keruuseen ja analysointiin käytettävien menetelmien luotettavuuteen, anonyymiuuteen, tutkimustulosten esittämistapaan eli siihen, millaisia keinoja tulisi käyttää. Tällöin metodologia nähdään lähinnä strategisena tutkimusongelmien ratkaisemisen pulmana. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125-128.)

Metodeina voi olla haastattelu, tarkkailu eli observointi sekä kirjallisen materiaalin käyttö. Jotkut käyttävät myös valokuvien ja elokuvien materiaalia, projektiivisiä tehtäviä sekä elämänkerrallisia aineistoja. Haastattelu on melko yleinen laadullista tutkimusta tehtäessä ja siitä on erilaisia versioita, kuinka sen voi toteuttaa: yksilöhaastattelu kasvotusten, ryhmähaastattelu, postitettu tai paikan päällä kerätty lomakehaastattelu. Kyselylomaketta ei kuitenkaan pidetä samana asiana, kuin esimerkiksi tavallista yksilöhaastattelua. (Metsämuuronen, Jari 2008, 37-38.)

Kyselytutkimuksen ja lomakkeiden etuna pidetään sitä, että niiden avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Tutkimukseen voidaan saada laaja vastausjoukko ja kohderyhmältä voidaan kysyä monia asioita. Menetelmä on tehokas, koska se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Lomakkeen ollessa hyvin

suunniteltu, aineisto voidaan käsitellä nopeasti ja analysoida tietokoneen avulla. Aikataulutukset ja kustannukset on myös helppo arvioida. Aineistoa voidaan kerätä kahdella päätavalla: posti- ja verkkokyselyillä sekä kontrolloiduilla kyselyillä. Posti- ja verkkokysely on yleinen ja siinä lomake lähetetään tutkittaville. He täyttävät lomakkeen, postittavat ja lähettävät sen takaisin tutkijalle. Menettelyn etuna on nopeus ja vaivaton aineiston saanti. Menettelyn haittana voi olla se, kuinka moni jaksaa käyttää aikaansa vastausten laatimiseen. Vastausjoukon tulee olla sitoutunut vastaamaan, ettei tutkimuksen tekijällä jää vastaukset saamatta. Postikyselyissä on se huono puoli, että se aiheuttaa tutkijalle kuluja. Vastaajien nimien ja osoitteiden hankinta voi myös osoittautua haastavaksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 184-185.)

Kysymyksiä voidaan muotoilla monella eri tavalla. Yleisimpinä kolmena muotona käytetään avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä ja asteikkoihin eli skaaloihin perustuvia kysymystyyppejä. Avoimet kysymykset sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin, ei ehdota vastauksia, välttää haitat, jotka aiheutuvat vastaamisen muodosta (rasti ruutuun), antaa mahdollisuuden tunnistaa motivaatioon liittyviä seikkoja ja vastaajien viitekehyyksiä, on välttämätön vaihe monivalintatehtävien vaihtoehtojen kehittelyssä ja auttaa monivalintatehtäviin annettujen poikkeavien vastausten tulkinnessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 189-190.)

Kyselylomakkeilla voidaan kerätä tietoa vastaajien mielipiteistä, ajatuksista ja tuntemuksista. Kyselylomakkeiden avulla tiedot voidaan kerätä yhtenäisesti, jolloin tutkimuksen kannalta epäolennaiset tekijät ovat hallittavissa. Kyselylomakkeita voidaan hyödyntää eri tavoin, sillä se voi olla menetelmiä täydentävä tiedonkeruumenetelmä ja ne soveltuvat hyvin tutkimuksen ainoaksi tiedonkeruumenetelmäksi. Tutkittava kohde, tutkimuskysymykset, kohde ja taustalla oleva teoria määrittävät, kuinka hyvin kyselylomakkeet soveltuvat osaksi tutkimusta. (Vanhala 2005, 17.)

Lomakkeen toteuttamiseen liittyy valinnan ja suunnittelun lisäksi monia päätöksiä. Lomakkeiden toimitustapa, vastaajien valinta ja vastausten analysointime-

netelmät ovat vaikuttavina tekijöinä tutkimuksen vaatimaan työmäärään ja siitä saatujen tulosten pätevyyteen ja luotettavuuteen. Ennen kuin kysely liitetään tutkimukseen, on syytä arvioida voidaanko tutkimuksen tavoitteet saavuttaa kyselylomakkeen avulla. Tutkimustavoitteiden lisäksi tähän vaikuttavat tutkimusstrategia ja tutkimuksen sijoittuminen tuotekehityksen tiettyyn vaiheeseen. (Vanhala 2005, 18.)

Metodologia on käsitteenä laaja. Se käsittelee eri menetelmin tuotetun tiedon pätevyyttä ja luonnetta. Se pohtii erilaisiin menetelmiin liittyviä periaatteita, oletuksia, käyttötarkoituksia ja lähtökohtia. Metodologian tuntemus antaa varmuuden erottaa hyvän tutkimuksen huonosta ja näkemään selkeästi tiedon vahvuudet, puutteet ja heikkoudet. (Pitkäranta 2010, 73.)

5.2 Tutkimuksen tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli verrata vanhempien näkemyksiä lapsen sosiaalisesta kehitystä kristillisessä ja kunnallisessa päiväkodissa. Tavoitteena tutkimuksessani oli saada aikaan vertaileva opinnäytetyö kahdesta eri päiväkodista. Oliko lapsen kehittyminen samantyylistä kummassakin päiväkodissa? Miten vanhemmat kokivat lapsensa kehittyneen? Oliko vanhempien näkemyksissä paljon eroavaisuuksia? Tutkimus toteutettiin kyselylomakkeilla haastatteleamalla lasten vanhempia. Kohderyhmänäni tutkimuksessani oli 5-6 vuotiaat lapset.

Tutkimuskysymyksinäni ovat:

1. Miten vanhempien mielestä lapsi on kehittynyt sosiaalisilta taidoiltaan?
2. Miksi vanhemmat halusivat valita lapselleen kristillisen/ kunnallisen päiväkodin?
3. Miten kasvatusta on vastannut heidän odotuksiaan?

5.3 Aineiston kerääminen

Aineisto kerättiin Oulun alueella kristillisestä ja kunnallisesta päiväkodista. Kysymyksiä lähetettiin yhteensä 48 kappaletta, joista 14 lähetettiin kristilliseen päiväkotiin ja 34 kunnalliseen päiväkotiin. Kristillisestä päiväkodista kysymyksiin vastasi 8 ja kunnallisesta 9. Aineisto kerättiin yhteensä 17 vastauksesta ja mielestäni oli hyvä, että kummastakin päiväkodista tuli lähes saman verran vastauksia.

Kyselyn kohdistuessa valikoimattomaan joukkoon, on tavallista, että vastausprosentti voi jäädä alhaiseksi. Parhaimmillaan vastauksia saadaan 30-40 prosenttia lähetetyistä lomakkeista. Pohjimmiltaan tarkoituksena on laadullinen opinnäytetyö, jolloin tarkoituksena ei ole löytää absoluuttista totuutta, vaan näkemyksiä ja kokemuksia asioista. (Hirsjärvi 2009, 196.)

Sain kahdesta päiväkodista tutkimusluvut tutkimuksen tekemiseen. Soitin päiväkoteihin ja esittelin tutkimukseni tarkoituksen, sekä tutkimuskysymykset. Molemmissa päiväkodeissa tutkimukseni otettiin vastaan positiivisin mielin. Päiväkodit hoitivat tiedottamisen vanhemmille, joten he saivat hyvissä ajoin tiedon tutkimuksestani. Aluksi mietimme, olisiko vanhemmille voitu laittaa kyselylomakkeet sähköpostitse, mutta lopulta päädyimme paperiversioon tekemiseen. Ongelmallisena koimme, että kaikki vanhemmat eivät olisi välttämättä halunneet antaa omaa sähköpostiosoitettaan, jolloin tutkimuksen tekeminen olisi vaikeutunut. Paperiversio oli turvallisempi vaihtoehto tässä tapauksessa.

Vein molempiin päiväkoteihin saatekirjeet vastaajien näkyville, josta he saivat lukea tutkimukseni tarkoituksen. He saivat tutustua aiheeseen rauhassa, ennen kuin vastasivat kyselylomakkeen kysymyksiin. Sovimme päiväkodin ohjaajien kanssa päivämäärän, mihin mennessä haen kyselylomakkeet analysoitavaksi. Aikataulu oli tiivis, mutta sain hyvin vastauksia kummastakin päiväkodista.

5.4 Aineiston analysointi

Sisällönanalyysissä tulee määrittää analyysiyksikkö, joka voi olla yksittäinen sana, tai lause. Aineiston pelkistämässä eli redusoinnissa analysoitava materiaali voi olla auki kirjoitettu haastatteluaineisto, asiakirja tai dokumentti. Se pelkistetään siten, että aineistosta karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois. Tällöin aineistoa ohjaa tutkimustehtävä, joka pelkistetään litteroimalla tai koodaamalla tutkimustehtävälle olennaiset ilmaukset. Pelkistämistä voidaan toteuttaa siten, että aukikirjoitetusta aineistosta etsitään tutkimustehtävän kysymyksillä kuvaavia ilmaisuja ja ne voidaan alleviivata esimerkiksi erilaisilla väreillä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108-109.) Itse käytin kyseistä menetelmää omassa työssäni ja se auttoi löytämään yhtäläisyydet ja erilaisuudet vastauksista.

Aineiston klusterointi, eli ryhmittely tarkoittaa alkuperäisilmausten läpikäymistä, samankaltaisuuksien ja eroavaisuuksien kuvaavien käsitteiden etsimistä. Samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistellään luokaksi ja se nimitetään kuvaavalla nimellä. Luokitteluyksikkönä voi toimia esimerkiksi tutkittavan ilmiön piirre, ominaisuus tai käsitys. Aineisto tiivistyy luokittelussa, sillä yksittäiset tekijät sisällytetään yleisimpiin käsityksiin. Käsitteiden ryhmittelystä käytetään nimitystä alaluokka ja alaluokkien ryhmittelyä kuvataan yläluokkana. Yläluokkien yhdistämistä kutsutaan pääluokaksi ja näiden ryhmittelyä yhdistäksi luokaksi. Aineiston abstrahointi tapahtuu yhdistämällä samansisältöisiä luokkia, jolloin saadaan aikaan pääluokat. (Tuominen & Sarajärvi 2009, 110-111.) Aineiston analyysin haastavimpana vaiheena koin luokkien etsimisen ja niiden nimeämisen. Tutkimuksen eri vaiheissa nimet vaihtuivat ja oli vaikeaa päättää, mikä olisi paras tapa kuvata ryhmiä ja luokkia.

Aineistostani halusin selvittää vanhempien näkemyksiä lapsen sosiaalisesta kehityksestä päiväkodissa, miksi he olivat valinneet kristillisen tai kunnallisen päiväkodin ja olivatko vanhemmat olleet tyytyväisiä opetukseen ja varhaiskasvatukseen. Tyytyväisyydestä kirjasin ylös myös kehitettävät asiat, joita tuli ilmi päiväkodin toimintaan liittyen. Aloitin analyysin heti, kun olin saanut kaikki vastaukset määräaikaan mennessä. Kaikki kysymykset olivat avoimia kysymyksiä,

koska siten sain parhaiten mielipiteitä useammalta vanhemmalta. Haastattelun keinoin tämä olisi ollut huomattavasti haastavampaa, joten koin, että tämä on paras tiedonkeruumenetelmä omassa opinnäytetyössäni.

Aloitin aineiston purkamisen käymällä molempien päiväkotien vastaukset läpi kohta kohdalta. Seuraavaksi katsoin oliko päiväkotien vastauksissa samanlaisuuksia ja mitä eroavaisuuksia vastauksista kävi ilmi. Muodostin molempien päiväkotien vastauksista yhteneväisiä luokkia ja näiden perusteella lähdin vastaamaan tutkimuskysymyksiini ja tekemään mahdollista vertailua. Yhdistin aineistot yhdeksi kokonaisuudeksi.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Lapsen sosiaalinen kehitys

Keskeisenä näkemyksenä tutkimuksestani nousi, että lapset ovat vanhempien mielestä kehittyneet erityisesti ryhmätaidoissa ja tunteiden hallinnassa. Ystävyyssuhteet nostettiin myös tärkeiksi ja kaikki olivat sitä mieltä, että lapsilla on kavereita päiväkodissa. Lapset näkevät päiväkotikavereitaan vapaa-ajallakin. (kuvio 1)

Leikkii sekä poikien, että tyttöjen kanssa. Leikit ovat monipuolistuneet.

Lapsi ei lyö, vaikka suuttuu.

Sovittelutaitojen kanssa on tapahtunut kehitystä.

On muutama kaveri, joista puhutaan paljon, joiden kanssa leikitään eniten ja jotka ovat välillä kotonakin leikkimässä.

Lapsemme on oppinut päiväkodissa ryhmätaitoja, sekä ikätasonsa mukaisia taitoja

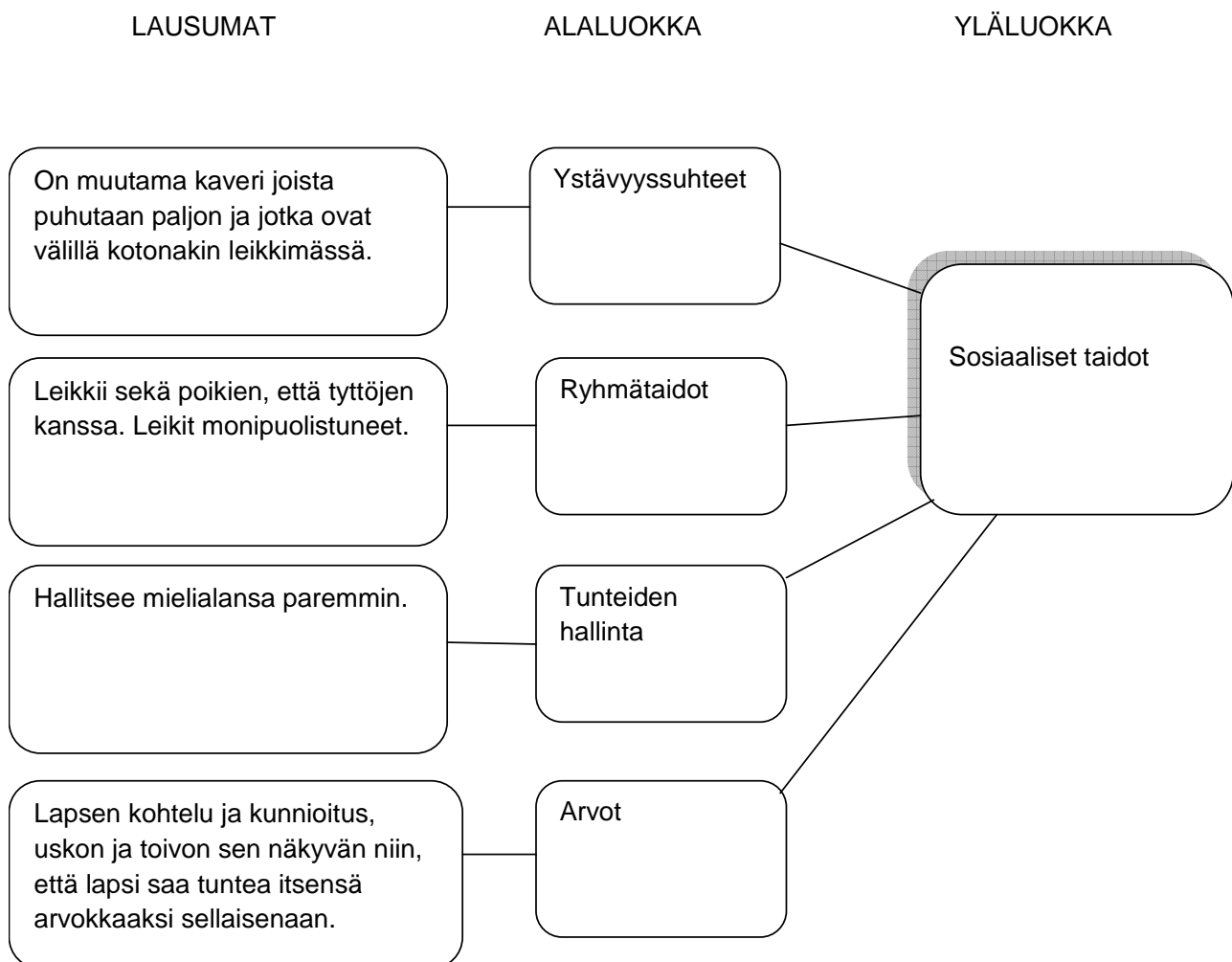
Lapsi on kehittynyt päiväkodissa hienosti ja oppinut tärkeitä taitoja ja sosiaalisuutta.

Kristillisessä päiväkodissa arvot olivat myös vaikuttavana tekijänä lapsen sosiaalisiin taitoihin ja niillä koettiin olevan paljon merkitystä lapsen kasvuun ja kehitykseen. Kristillinen ihmiskuva nousi keskeiseksi.

Lapsen kohtelu, kunnioitus. Uskon/ toivon sen näkyvän niin, että lapsi saa tuntea itsensä arvokkaaksi sellaisenaan.

Lapset nähdään Luojan luomina arvokkaina ihmisinä.

Kristilliset arvot vaikuttavat kasvatukseen rakkaudellisena ilmiönä toisten kunnioittamisen tekoina.

Kuvio 1. Vanhempien mielipide lapsen sosiaalisten taitojen kehittymisestä

6.2 Päiväkodin valitseminen

Päiväkodin valinnan keskeisinä vaikuttajina olivat sijainti, arvot, suositukset, ennakkoon tutustuminen ja pienet ryhmäkoot. Kunnallisen päiväkodin vastauksissa sijainti tuli monessa vastauksessa ilmi ja päiväkodin valintaan oli osittain vaikuttanut se, että kunnallista päiväkotia pidettiin hyvänä hoitomuotona. Kristillisen päiväkodin vastauksissa sijainti oli osana päiväkodin valintaa, mutta pääpainotteinen vaikuttaja oli kuitenkin kristilliset arvot. Kristillisessä päiväkodissa vanhemmat näkivät hyväksi myös sen, että päiväkotia, esikoulu ja koulu toimivat samassa rakennuksessa. Kummassakin päiväkodissa ennalta tutustuneet vanhemmat kertoivat myös ilmapiirin vaikuttavan päiväkodin valintaan. Yllättävää oli se, että vain yksi vastaajista kertoi, että tilat olivat viihtyisät. Tiloilla ei koettu olevan ensisijaista vaikutusta päiväkodin valintaan liittyen. Ensivaikutelma koettiin tärkeänä. (kuvio 2)

Olimme kuulleet suosituksia ja lämpimän jokaisen huomioivan ilmapiirin huomasi täällä heti. Henkilökunta ottaa aikaa huomata lapsen.

On hienoa, että kristilliset arvot näkyvät kasvatuksessa. Pieni koulu ja ryhmät.

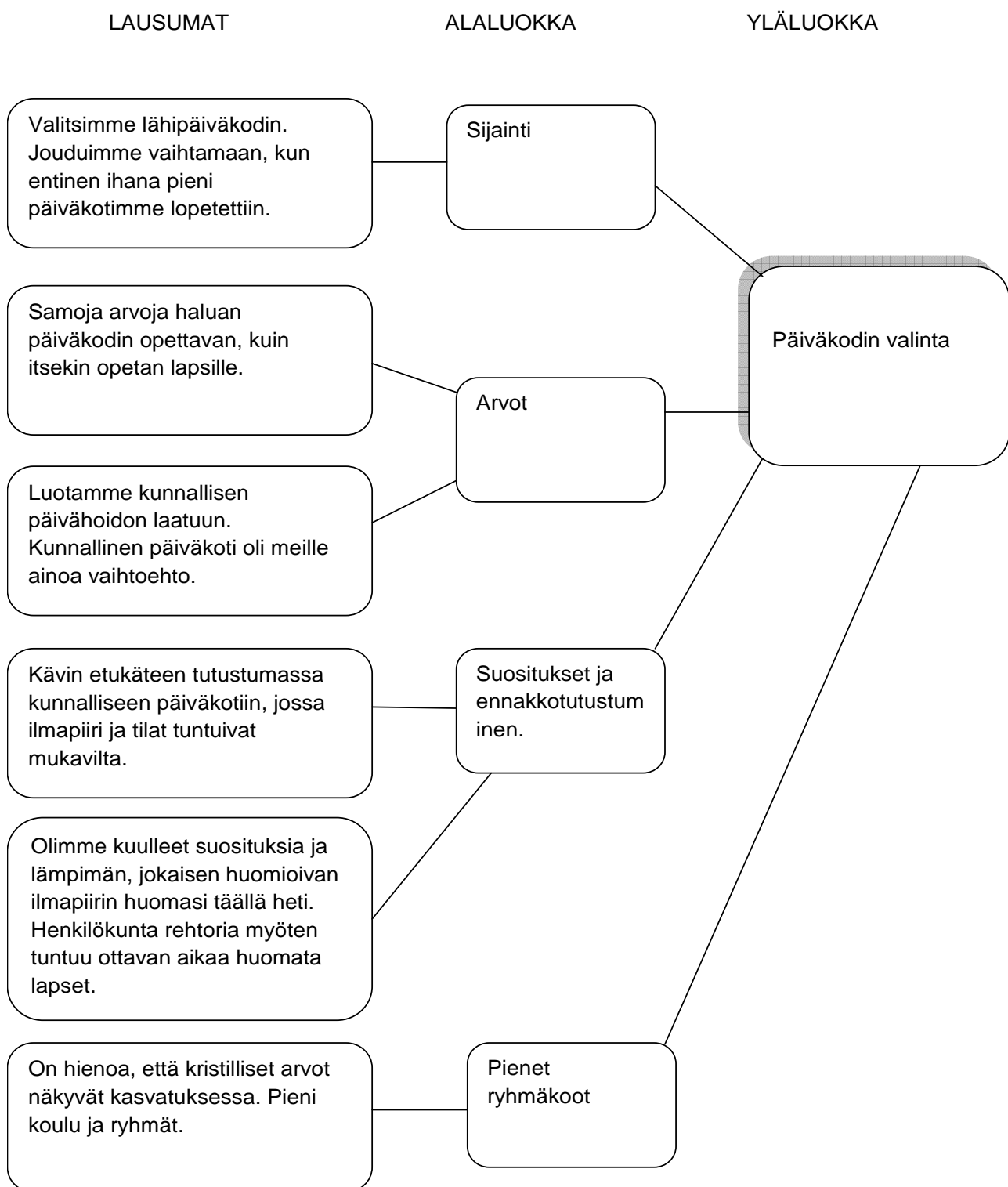
Vastaa omaa vakaumusta. Päiväkotia, eskari ja koulu samassa rakennuksessa. Yksityinen päiväkotia oletettavasti laadukkaampi.

Kunnallisessa päiväkodissa arvot nousivat myös esille, sillä osa vanhemmista oli sitä mieltä, että kunnallinen päiväkotia on ainut vaihtoehto lapsen hoitopaikaksi. Kunnallisen päivähoidon laatua pidettiin hyvänä.

Luotamme kunnallisen päiväkodin laatuun. Kunnallinen päiväkotia oli meille ainoa vaihtoehto.

Pidämme kunnallista päiväkotia luotettavimpana hoitomuotona.

Kristillisessä päiväkodissa nousi esille, että yksityistä päiväkotia pidettiin hyvänä hoitomuotona. Kunnallisessa päiväkodissa tärkeäksi nousi kunnallinen hoitomuoto ja vanhemmat kokivat, että kunnallinen päivähoito on laadukasta ja luotettavaa.

Kuvio 2. Päiväkodin valintaan vaikuttavat tekijät

6.3 Vanhempien tyytyväisyys päiväkodin toimintaan

Vanhemmat kertoivat paljon päiväkodin vahvuuksista ja niistä osa- alueista, mitkä he kokivat hyvänä ja toimivana. Henkilökunnasta tuli paljon positiivista palautetta ja vanhempien lapset olivat pääasiassa tyytyväisiä päiväkodin henkilökuntaan. Vain kaksi vastausta koko aineistosta oli sitä mieltä, että lapsi ei ole aina tullut kuulluksi, tai ymmärretyksi. Pääasiassa vanhemmat kokivat, että heidän lapsensa saavat henkilökunnalta riittävästi huomiota ja apua ja lapset ovat kertoneet, että aikuiset koetaan turvallisina. Kiusaamistilanteissakin henkilökunta on toiminut mallikkaasti ja apua on saatu tarvittaessa.(kuvio 3)

Olemme kuulleet henkilökunnasta pelkkää hyvää. Yhdessä vaiheessa kiusaaminen oli murheena, mutta opettaja on puuttunut todella hienosti ja hyvin asiaan. Asia on nyt paljon parempi. Esim. Kiusaamista kahdelta tytöltä siitä, että on vanhat sukset. Opettajat puuttuivat asiaan heti, keskustelivat oppilaiden kanssa ja tilanne on muuttunut niin, että kun kysyimme, lapsemme kertoi, että hän oli hiihtokilpailussa toinen, koska hänellä oli toiseksi vanhimmat sukset. Se jolla oli vanhimmat voitti. Hienosti oli opittu ajattelua toisenlaiselle, myönteisille raiteille.

Kyllä olen todella onnellinen, että tällainen paikka on. Arvot ovat meille tärkeitä ja ne näkyvät sellaisena välittävänä asenteena. Se on ollut myös hyvä, että ohjaajat/opettajat ottavat aikaa keskusteluun päivittäin siitä, miten päivä on mennyt, mikä on mennyt hyvin/ ongelmakohdista jne.

Kokee kaikki aikuiset turvallisina. Hän on saanut olla myös "apuopena" ja on ollut asiasta innoissaan.

Toimintaan liittyvät asiat nousivat myös esille. Virallisella toiminnalla tarkoitetaan tehtävien tekoa ja epävirallisella toiminnalla muun muassa vapaata leikkiä. Vastauksista kävi ilmi, että lapsilla on mielekästä toimintaa päiväkodissa ja niin leikit kuin tehtävätkin koettiin mieluisina. Lähes kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että heidän lapsensa ovat mielellään aamuisin lähdössä päiväkotiin. Kummassakin päiväkodissa oli vain yhdet vastaukset, joista kävi ilmi, että lapsi

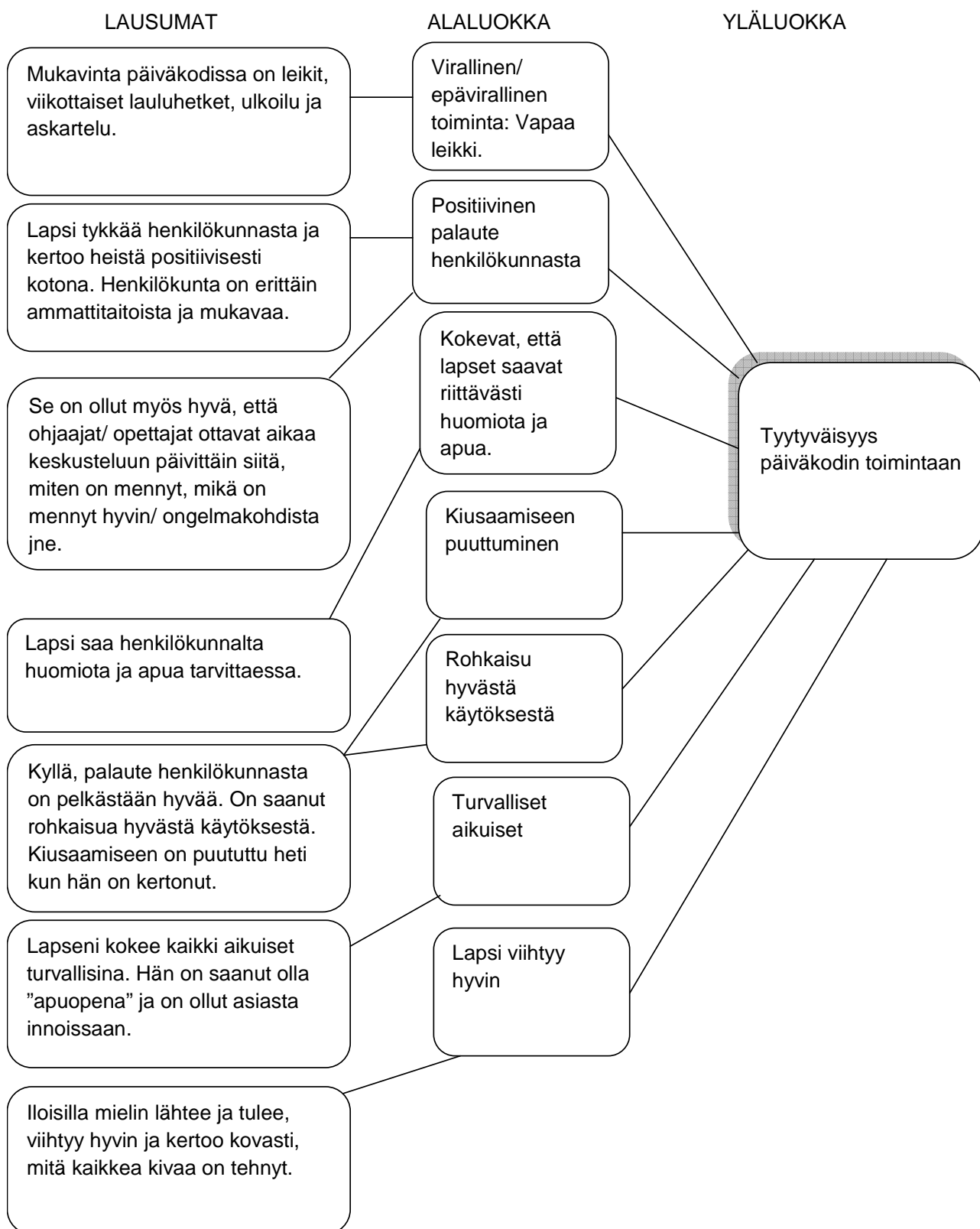
ei jostain syystä haluaisi lähteä.

Lapsesta mukavinta on ulkoilu ja leikit kavereiden kanssa.

Ystävien kanssa puuhalu. Yhdessä tekeminen ja oppiminen ovat mukavia asioita lapselle.

Kyllä lähtee mielellään. Pitää koulusta, ystävistä ja opettajista.

Kuvio 3. Tekijät, jotka lisäävät vanhempien tyytyväisyyttä lastensa päivähoidon

6.4 Kehittämishaasteet päiväkodeissa

Pääosin vanhempien mielipiteet päiväkotien toimintaan liittyen olivat erittäin positiivisia, mutta joitain asioita kävi ilmi, joihin vanhemmat eivät olleet tyytyväisiä, tai jokin asia on ollut heidän lapselleen haasteellista päiväkodissa. Kaksi vastaajaa koko ryhmästä kertoi, että päiväkotiin lähteminen on vaikeaa eroahdistuksen takia. Lapsi haluaisi mieluummin jäädä kotiin ja lähteminen on vaikeaa, koska vanhempia tulee ikävä. Yksi vanhemmista kertoi, että lapsi kaipaasi enemmän haasteita päiväkodissa. Aiemmin jo mainitsin, että muutama vastaus tuli siihen liittyen, että joskus lapsi on kokenut tulevansa väärinymmärretyksi joissain tilanteissa. Kiusaamista tuli muutamassa tapauksessa ilmi ja omien rajojen puolustaminen on joskus vaikeaa päiväkodissa. Sopeutuminen, kiusaaminen sekä ystävyysuhteet nousivat päällimmäisiksi termeiksi.(kuvio 4)

Lähtö on vaikeaa. Lapsi ei haluaisi lähteä ja sanoo, että äitiä tulee ikävä.

Yleensä palaute, että joku on ollut kiva. Joskus ei ole saanut itseään ymmärretyksi tai hoitaja on tulkinnut tilanteen väärin, Saattaa sanoa, että hoitaja oli epäreilu.

Viime viikolla sanoi, että ei halua eskariin kun siellä on kiukkuinen ope.

Ensimmäiset viikot olivat vaikeita, että sopeutuu yhteisöön. Alussa ei ollut kavereita.

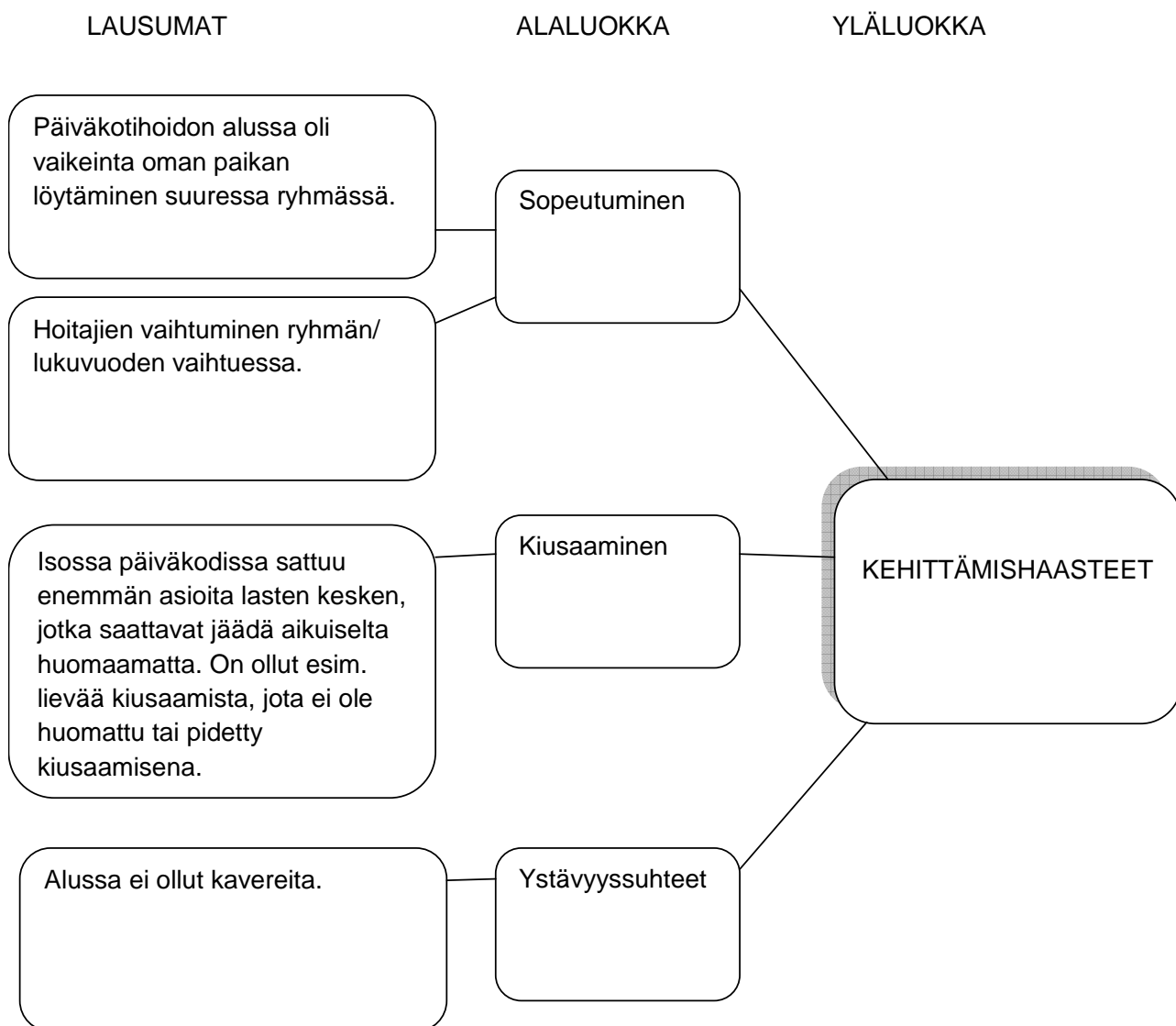
Kristillisen päiväkodin vastauksissa ei tullut ryhmäkokoon liittyen kritiikkiä, kun taas kunnallisessa isot ryhmät koettiin välillä ongelmallisiksi. Suuret ryhmät ovat vaikeammin valvottavissa, eikä henkilökunnalla riitä resurssit puuttumaan joka tilanteeseen, mitä päiväkodissa tapahtuu. Kristillisessä päiväkodissa ryhmien pienuus koettiin etuna ja kunnallisessa päiväkodissa oltiin sitä myös sitä mieltä,

että pienemmissä ryhmissä olisi helpompaa.

Ryhmä on iso. Henkilökunta tekee parhaansa.

Isossa päiväkodissa sattuu enemmän asioita lasten kesken, jotka saattavat jäädä aikuiselta huomaamatta. On ollut esim. lievää kiusaamista, jota ei ole huomattu tai pidetty kiusaamisena.

Ulkona koululaisten kanssa välitunnilla opettajat eivät huomaa, mitä lumivuoren takana puuhataan. Siellä on kiva leikkiä ilman tiukkaa valvontaa "hurjia leikkejä".

Kuvio 4. Kehittämishaasteet päiväkodeissa

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

1. Vanhemmat kokivat kummassakin päiväkodissa, että lapset ovat kehittyneet kovasti eteenkin ryhmätaidoissa, tunteiden hallinnassa ja ystävyysuhteiden solmimisessa. Leikkiessä lapsi on oppinut ottamaan toisia huomioon ja tunteiden hillinnässä on tapahtunut muutosta. Kristillisessä päiväkodissa koettiin, että kristillisillä arvoilla on merkitystä lapsen sosiaaliseen kehitykseen. Kristilliset ihmisarvot nousivat keskeiseksi.

2. Päiväkodin valintaan vaikuttavina tekijöinä kummassakin päiväkodissa koettiin sijainnin tärkeys, arvot, suositukset ja ennakkoon tutustuminen. Pieni ryhmäkoko oli kristillisessä päiväkodissa vaikuttavana tekijänä. Kunnallisen päiväkodin valintaan vanhempien arvot vaikuttivat siten, että se koettiin ainoana vaihtoehtoisena hoitopaikkansa lapselle. Kristilliset arvot tulivat puolestaan esille kristillisessä päiväkodissa.

3. Vanhemmat olivat pääosin kaikki erittäin tyytyväisiä päiväkotien toimintaan ja vain muutamia haasteellisuuksia vastauksista kävi ilmi. Kummastakin päiväkodista tuli pääosin hyvää palautetta siitä, miten lapsen päivä sujuu päiväkodissa ja onko hänellä ystäviä. Muutamilla lapsilla oli vaikeuksia päiväkotiin lähtemisessä ja eroahdistus koettiin ongelmallisena. Kävi ilmi, että lapset ovat tulleet joskus väärinymmärretyksi ja osa koki tarvitsevansa enemmän haasteita päiväkodissa. Kiusaaminen ja omien rajojen puolustaminen koettiin haasteellisiksi. Sopeutuminen, kiusaaminen sekä ystävyysuhteet nousivat päällimmäisiksi termeiksi.

8 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuksissa pyritään aina välttämään virheitä, mutta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Tämän vuoksi tutkimuksissa pyritään arvioimaan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Laadullisia tutkimuksia lukiessa, voidaan todeta monien tutkijoiden pohtivan, miten he kertoisivat tarkasti, mitä he ovat tutkimuksessaan tehneet ja miten he ovat päätyneet saamiinsa tuloksiin. Ydinasioina laadullisessa tutkimuksessa on henkilöiden, paikkojen ja tapahtumien kuvaus. Validius tarkoittaa kuvauksen ja siihen liittyvien selitysten ja tulkintojen yhteensovivuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 216-217.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta edistää tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Tarkkuudessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Aineiston toteuttamisen olosuhteet on kerrottava selvästi ja totuudenmukaisesti. Laadullisessa tutkimuksessa on keskeistä luokittelujen muodostaminen. On hyvä perustella, miksi tutkija esittää tulkintoja ja mihin hän päätelmänsä perustaa. Tässä auttaa esimerkiksi suorat haastatteluotteet ja muut dokumentit, mitä aineistosta on saatu kerättyä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 217-218.)

Kyselylomakkeet jaettiin päiväkodeissa suoraan lasten vanhemmille ja heille oli asetettu päivämäärä, mihin mennessä vastaukset kerätään koululta takaisin. Vanhemmat saivat ottaa kyselylomakkeet kotiin ja tämä vaikuttaa omalta osaltaan tutkimuksen luotettavuuteen. Vanhemmat saivat kotona rauhassa perehtyä kysymyksiin ja heille annettiin aikaa miettiä vastauksia. Kaikkiin kyselyihin vastattiin nimettömästi, jolloin anonyymius saatiin säilytettyä. Tulos osioiden lainauksissa ei käy ilmi vastaajan nimeä, eikä niistä voida päätellä kuka niihin on vastannut.

Eettisten näkemysten vaikutusta tutkijan tekemiin ratkaisuihin kutsutaan tieteen etiikaksi. Eettinen kestävyys liittyy omalta osaltaan tutkimuksen luotettavuuteen ja siihen, onko tutkimus laadukasta. Tutkimuksen kohdistuessa ihmisiin, kuten tässä opinnäytetyössä, ihmisoikeudet muodostavat perustan tutkimuksen eettisyydelle. Tutkittavien suojaan kuuluu lähtökohtaisesti se, että tutkijan on selvitettävä osallistujille tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit. Tutkittavien suojaan kuuluu myös vapaaehtoinen suostumus ja osallistuminen tutkimukseen. Yksilöillä on aina oikeus kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, keskeyttää mukanaolonsa milloin tahansa, oikeus kieltää jälkikäteen itseä koskevan aineiston käyttö tutkimusaineistona ja oikeus olla tietoinen kaikista näistä oikeuksista. Osallistujien tulee olla tietoisia siitä, mistä on kysymys. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125-131.)

Tutkimusetiikka määrittelee sen, miten tehdään eettisesti luotettavaa ja hyvää tutkimusta. Eettisiä kysymyksiä pohditaan jo aiheen valinnassa. Tutkijan tulee miettiä tarkoin tutkimustehtävien rajausta ja sitä, onko tutkittava asia tieteellisesti mielekäs ja hyvin perusteltu. Tutkimusaihe ja tutkimustehtävät eivät saa loukata ketään, eikä se saa olla väheksyvä tiettyjä ihmisryhmiä kohtaan. (Leino- Kilpi & Välimäki 2004, 288,289.)

Tutkimusetiikka voidaan jakaa sisäiseen ja ulkopuoliseen etiikkaan. Sisäisellä etiikalla tarkoitetaan luotettavuutta ja totuudenmukaisuutta, kuinka kollegoja, alaisia ja ylempiä kohdellaan ja kuinka heitä tulisi kohdella. Käytännössä tällä tarkoitetaan plagiointia. Tieteen ulkopuolinen etiikka käsittää sen, kuinka nämä tekijät vaikuttavat tutkimukseen, eli mitä tutkitaan ja miten. (Mäkinen 2006, 13-14.)

Omassa opinnäytetyössäni käytin saatekirjettä vanhemmille, jossa kerrottiin tutkimukseni tarkoitus, toteuttamistapa ja kaikki mitä aineiston keräämiseen liittyi. Vanhemmat saivat etukäteen tutustua tutkimukseeni ja he saivat varmuuden siitä, että tutkimustuloksia käytetään hyvään tarkoitukseen ja kaikki vastaukset käsitellään anonyymisti. Tämä vaikuttaa myös tutkimusetiikkaan ja vastaajat tulee ottaa hyvin tutkimuksessa huomioon. Tutkimusluvat allekirjoitettiin ennen

kuin aineistoa alettiin keräämään ja olin päiväkoteihin hyvissä ajoin yhteydessä opinnäytetyöstäni, joten he olivat tietoisia tutkimuksestani. Tutkijan tulee varmistaa aina, että osallistujat ovat tietoisia siitä, mistä tutkimuksessa on kyse ja miten tutkimus toteutetaan. (Tuomi & Sajrajärvi 2009, 131.)

9 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Tutkimusongelmien ratkaisuun on tehtävä monia perusratkaisuja. Näihin kuuluu tutkittavan ilmiön sijoittaminen johonkin teoriasuuntaukseen, käsitteiden määrittely, aiemman tutkimuksen analyysi ja ilmiön sijoittaminen käytännön yhteyksiin, joissa tutkimus toteutetaan. Perehtyminen aiempaan tutkimukseen osoittaa sen, mitä aiheesta tiedetään. Tämä johtaa käsitykseen siitä, miten tutkimusta viedään eteenpäin, mihin kiinnitetään jatkossa huomiota ja miten tutkimusaineisto tulisi kerätä. (Hirsjärvi, Liikanen, Remes & Sajavaara 1992, 17.)

Hilkka Luttinen on tehnyt Pro gradu tutkielman siitä, miten vuorovaikutusleikki tukee lapsen sosiaalisia taitoja vuoropäiväkodissa. Tutkimus tarkastelee vuorovaikutusleikkimenetelmän soveltuvuutta lapsen sosiaalisten taitojen tukemisessa ja vahvistamisessa sekä ennaltaehkäistä sosiaalisissa taidoissa mahdollisesti esiintyviä pulmia erityisesti vuoropäiväkotiympäristössä. (Luttinen 2006, 1.)

Anna- Maija Puroila on tehnyt tutkimuksen aiheesta Kohtaamisia päiväkotiarjessa- kehitysanalyttinen näkökulma varhaiskasvatustyöhön. Tutkimus kohdistuu päiväkodeissa toteutettavaan varhaiskasvatustyöhön. Tutkimuksessa keskeisenä on lapsen varhaisimpiin ikävuosiin liittyvät kasvun ja kasvatuksen kysymykset. Työntekijän näkökulmasta päiväkotityö on työntekijän persoonallisuuteen ja identiteettiin liittyvä ilmiö. (Puroila 2002, 1.)

Päivi Koivisto on tehnyt tutkimuksen "Yksilöllistä huomiota arkisissa tilanteissa." Päiväkodin toimintakulttuurin kehittäminen lasten itsetunnon vahvistamiseksi. Tutkimuksen tavoitteena on kehittää päiväkodin toimintaa lasten itsetunnon kehittämiseksi. Mediassa puhuttiin aikanaan paljonkin lapsen itsetunnosta ja tutkimuksen aihe heräsi median kautta. (Koivisto 2007, 11.)

Pölläsen Tanja ja Luukkaisen Virpi ovat tehneet tutkimuksen Kristillisuus osana päivähoidon arkea. Tutkimus kristillisten päiväkotien antaman uskontokasvatuksen merkityksestä. Tutkimuksessa kartoitetaan muun sitä, miten kristilliset päi-

väkodit vaikuttavat lapsen uskonnolliseen elämään ja miksi vanhemmat halua-
vat lapsensa kristilliseen päiväkotiin. (Pöllänen & Luukkainen 2006, 2.)

Kuisman Linda ja Hanna-Mari Veteläinen ovat tehneet tutkimuksen Kasvun
paikka. Uskontokasvatus Joutsan seudun päiväkotit Röllissä ja seurakunnan
päiväkerhossa. Tarkoituksena tutkimuksessa on kartoittaa vanhempien näke-
myksiä kristillisestä kasvatuksesta ja varhaiskasvatuksen arvopohjasta. (Kuis-
ma & Veteläinen 2011, 2.)

Ilona Tupelin on tehnyt vertailevan tutkimuksen aiheesta Lapsilähtöisyyden ver-
tailua montessorileikkikoulun ja päiväkodin työntekijöiden näkökulmasta. Opin-
näytetyössä tutkitaan, miten montessorileikkikoulun ja päiväkodin työntekijät
määrittelevät lapsilähtöisyyden, miten lapsilähtöisyys toteutuu käytännössä ja
minkälainen rooli aikuisella ja lapsella on ryhmässä. Lisäksi tutkimuksessa sel-
vitetään, miten työntekijät ottavat lapsen yksilöllisyyden huomioon. (Tupelin
2012, 1.)

Vertailevan tutkimukseen päätyivät myös Maaria Poukka ja Liisa Schneider.
Aiheena heillä oli Keravalaisten vanhempien näkemyksiä avointen varhaiskas-
vatuspalvelujen kattavuudesta. Opinnäytetyö tehtiin osana ARVO- hanketta,
joka on Länsi- ja Keski- Uudellamaalla toteutettava hanke, jonka tarkoituksena
on luoda edellytykset jatkuvalle lapsuuden hyvinvoinnin kehittämistoiminnalle.
Tarkoituksena oli selvittää, ovatko Keravan avoimen varhaiskasvatuksen tar-
joamat palvelut käyttäjien tarpeiden vastaiset. Työssä oli mukana kaikki kolme
palvelunjärjestäjää ja näkökulmana oli tehdä vertaileva tutkimus. (Poukka,
Schneider 2009, 1.)

Nämä tutkimukset olivat kaikki hyvin erilaisia verratessa omaani. Vertailevissa
tutkimuksissa oli käytetty samoja metodeja, kuin omassani, mutta silti ne erosi-
vat todella paljon omasta työstäni. Aihepiirit erosivat omastani, mutta sain paljon
vinkkejä vertailevaan tutkimukseen. Aihepiirillisesti samantyylliset tutkimukset
olivat osin samanlaisia ja laadullinen tutkimusote oli yleinen. Yritin löytää omaan
aihepiiriini liittyvää vertailevaa tutkimusta, mutta sitä ei valitettavasti löytynyt.

Opinnäytetöitä ja tutkimuksia on tehty todella paljon ja olisi mielenkiintoista löytää samantyylinen vertaileva tutkimus.

10 POHDINTA

Tutkimustuloksia läpikäydessäni, yllätyin hieman lukiessani lapsen sosiaalisuuteen liittyviä vastauksia. Kysymys kuului: Miten lapsenne on kehittynyt mielestänne viimeisen vuoden aikana vuorovaikutustaidoissa, keskittymiskyvyssä, tunteiden ilmaisemisessa ja leikkiessään toisten lasten kanssa? Osa vanhemmista ei ollut keskittynyt kysymykseen laisinkaan ja olivat paljon vastailleet yhdellä sanalla kysymykseen. Vastauksiksi osa oli laittanut hyvin, erinomaisesti ja kehittymisen varaa on. Kysymyksessä oli tarkoitus saada informaatiota siitä, miten lapsi on kehittynyt, eikä onko hän kehittynyt. Onnekseni vastauksissa oli myös hyviä näkökulmia ja osa oli vastannut todella kattavasti kysymyksiin. Jäin kuitenkin jälkikäteen pohtimaan, että olisiko haastattelu antanut tähän kysymykseen enemmän lihaa luiden ympärille?

Yllättävää tutkimuksessa oli myös se, että kartoittaessani syitä päiväkodin valitsemiseen, vain yksi kaikista vastaajista sanoi, että tilat vaikuttivat viihtyisiltä. Vastauksista tuli paljon muita asioita esille, kuten sijainti, arvot ja suositukset. Olin tutkimukseni alussa melko varma siitä, että tiloillakin saattaa olla suuri vaikutus päiväkodin valintaan. Tilojen merkityksellä ei välttämättä olekaan niin suurta merkitystä, vaan sillä, mitä päiväkotito tarjoaa lapselle. Tämä oli yllättävä huomio tutkimusta tehdessäni.

Sopeutuminen, kiusaaminen, sekä ystävyysuhteet koettiin ongelmallisena päiväkodeissa. Pohdin, voisiko henkilökunta auttaa lapsia ja vanhempia näissä asioissa, jotka tutkimuksessani nousivat keskeisiksi haasteellisuuksiksi. Tyytyväisyyskyselyt ovat yksi hyvä tapa selvittää kehittämisen kohteita päiväkodissa. Lapsilta itseltään voisi kenties kysyä, onko heillä toiveita päiväkodin toimintaan liittyen. Sopeutuminen tuli useassa vastauksessa ilmi ja pohdin voisiko jo päiväkodin alussa järjestää esimerkiksi jotain yhteistä toimintaa, jossa henkilökunta ja lapset saisivat heti tutustua toisiinsa. Yhteishenkeä voitaisiin luoda jo alkumetreillä, jolloin sopeutuminen uuteen paikkaan ei tuntuisi välttämättä niin vaikealle. Yksilöllisiä tarpeita voitaisiin

resurssien mukaan kartoittaa tarkemmin.

Tutkimuksen luotettavuus mietityttää aina ja se, olisinko voinut saada paremman aineiston aikaan haastattelun avulla. Nämä asiat ovat sellaisia, mitä ei voi tutkimuksen alussa tietää ja kyselylomakkeiden vastaajista ei voi koskaan olla varma, kuinka hyvin he jaksavat asioihin paneutua. Vastaajien määrä ja ryhmä vaikuttavat todella paljon siihen, minkälaisia vastauksia saa ja kuinka paljon vastauksia loppujen lopuksi tulee.

Kyselylomakkeeni olivat kuitenkin siltä osin onnistuneet, että sain niillä vastauksia haluttuihin kysymyksiin ja sain odotettuja vastauksia tutkimuskysymyksiini. Kaikkiin tutkimuskysymyksiini tuli vastauksia ja tutkimus saatiin täten onnistuneesti päätökseen.

Pohdin aineiston määrää ja sitä, kuinka paljon vastauksia kummastakin päiväkodista tuli. Kunnallisesta päiväkodista tuli yllättävän vähän vastauksia, vaikka kyselylomakkeita lähetettiin paljon enemmän, kuin kristilliseen päiväkotiin. Koen tämän osalta hyväksikin asiaksi. Olisi ollut ehkä vaikeampaa tehdä vertailua, jos toisen päiväkodin aineisto olisi ollut paljon toista suurempi. Tutkimustulokset olisivat voineet vääristyä, jos toisesta päiväkodista olisi tullut kaksinkertainen määrä vastauksia, kuin toisesta. Mielestäni oli hyvä, että vastauksia tuli melkein saman verran kummastakin päiväkodista.

Lapsen sosiaalinen kehitys on laaja ja siihen liittyy paljon eri vaiheita. Lapsen sosiaaliseen kehitykseen vaikuttaa moni asia ja on vaikeaa tutkia tiettyä osaluetta. Tutkimuksessani ei kuitenkaan haeta absoluuttista totuutta lapsen sosiaaliseen kehitykseen liittyen, vaan tarkoituksena oli saada vanhempien mielipiteitä siitä, miten heidän mielestään lapsi on kehittynyt päiväkodissa sosiaalisilta taidoiltaan. Välillä pohdin, olisinko voinut supistaa aihettani vielä hieman, mutta kyselylomakkeet olivat mielestäni onnistuneet ja sain vastauksia haettuihin kysymyksiin.

Kaikkein vaikeimpana tutkimuksessa koin tutkimustulosten läpikäymisen. Alussa tuntui, etten ikinä pääse selville aineiston luokittelusta ja lajittelusta, kunnes yhtäkkiä hoksasin, mistä oli kysymys. Tein kuviot selkeyttämään opinnäytetyötäni ja helpottamaan tutkimustulosten läpikäymistä. Se on avuksi niin lukijalle, kuin kirjoittajalle.

11 LÄHTEET

Aarresaari i.a. Kiinnostus ja arvot. Viitattu 29.4.2012.

<http://www.aarresaari.net/urasuunnittelu3.htm>

Arajärvi, Terttu 1999. Hyvä lapsuus vauvasta koululaiseksi. Hämeenlinna:

Kariston Kirjapaino Oy.

Brown, Brett 2004. Early Child Development in Social Context. Child Trends and Center for Child Health Research.

Esiopetuksen toteutussuunnitelma 2010-2011.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jy-

väskylä: Gummerus Oy.

Evl i.a. Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistaminen. Viitattu 30.4.2012.

[http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/3BAB3660032201F2C225781D004977E4/\\$file/Liite4_Varhaiskasvatusta_koskeva_lains%C3%A44d%C3%A4nt%C3%B6.pdf](http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/3BAB3660032201F2C225781D004977E4/$file/Liite4_Varhaiskasvatusta_koskeva_lains%C3%A44d%C3%A4nt%C3%B6.pdf)

Haapalahti, Jenni 2010. Valvottujen ja tuettujen tapaamisten toteutus Vaasassa ja Jyväskylässä. Vertaileva tutkimus. Vaasa.

Hansson, Jorunn & Oscarsson, Christina 2006. Onnellinen lapsuus. Helsinki:

Otava.

Hirsjärvi, Sirkka, Liikanen, Pirkko, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1992.

Tutkimus ja sen raportointi. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita.

Jyväskylä: Gummerus Oy.

Hirsjärvi, Sirkka 2009. Tutkimustyyppit ja aineistonkeruun perusmenetelmät.

Teoksessa Hirsjärvi; Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hoitopaikka i.a. Hoitomuodot ja hoitotapoja. Viitattu 1.5.2012.

<http://www.hoitopaikka.net/Etusivu/Palvelut/Kaikille/Hoitomuodotjahoitotapoja/tabid/58/Default.aspx>

Hännikäinen, Maritta. Roolileikkiin siirtyminen leikin kehitysvaiheena.

Jyväskylän yliopistopaino. Jyväskylä.

Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelma 2010. Arjenlähtöistä osallisuutta lapsen hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Järvinen, Mervi, Laine, Anne & Hellman Kirsi 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Keltikangas-Järvinen, Liisa 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Helsinki: WSOY.

Koivisto, Päivi 2007. "Yksilöllistä huomiota arkisissa tilanteissa" Päiväkodin toimintakulttuurin kehittäminen lapsen itsetuntoa vahvistavaksi. Jyväskylä.

Kuisma, Linda & Veteläinen Hanna-Mari 2011. Kasvun paikka. Uskontokasvatus Joutsan seudun päiväkotit Röllissä ja seurakunnan päiväkerhossa.

Leino, Anna 2006. Kasvatuskumppanuus päiväkodissa. Helsinki.

Leino-Kilpi, Helena & Välimäki, Maritta 2004. Etiikka hoitotyössä. Juva: WS Bookwell Oy.

Libero i.a. Tärkeitä kysymyksiä päiväkodin valinnassa. Viitattu 1.5.2012.
<http://www.libero.fi/Sinun-vaiheesi/Artikkeli/?contentId=271185>

Luttinen, Hilikka 2006. Miten vuorovaikutusleikki tukee lapsen sosiaalisia taitoja vuoropäiväkodissa. Jyväskylä.

Metsämuuronen, Jari 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Mll i.a. Kasvu ja kehitys. Viitattu 29.2.2012.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/5_6-vuotias/

Mäkinen, Olli 2006. Tutkimusetiikan abc. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Ouka i.a. Toiminta- ajatus. Viitattu 29.2.2012.
<http://www.ouka.fi/sote/paivahoito/kotisivut/mantyrinne/toimintaajatus.html>

Oulunkristillinenkoulu i.a. Toiminta- ajatus. Viitattu 29.2.2012.
<http://www.oulunkristillinenkoulu.fi/koulu.html>

Parkkinen, Terttu & Keskinen, Soile 2005. Lapsen sosiaalisen kehityksen moninaisuus. Turun kaupungin painatuspalvelukeskus. Turku.

- Peltomaa, Harri & Mattila, Antti 2006. Psykologian verkot. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Perusopetuksen opas 2011-2012. Oulussa koulussa. Oulu.
- Pitkäranta, Ari 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle Työkirja.
- Porkka, Jouko, Muhonen, Mervi, Tirri, Kirsti & Petäjä, Heljä 2008. Johdatus kristilliseen varhaiskasvatukseen. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Poukka, Maaria & Schneider, Liisa 2009. Keravalaisten vanhempien näkemyksiä avointen varhaiskasvatuspalvelujen kattavuudesta. Helsinki.
- Pulkkinen, Lea 2002. Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Keuruu: Otava Kirjapaino.
- Puroila, Anna-Maija 2002. Kohtaamisia päiväkotiarjessa-kehysanalyttinen näkökulma varhaiskasvatustyöhön. Kiiminki.
- Pöllänen, Tanja & Luukkainen, Virpi 2006. Kristillisyys osana päivähoiton arkea. Tutkimus kristillisten päiväkotien antaman uskontokasvatuksen merkityksestä.
- Saksala, Elina, Pihlaja, Päivi, Hakala, Riitta & Talvitie, Virpi 1993. Kasvun paikka. Jyväskylä: Gummerus Oy.
- Siitonen, Eva 2011. Ihmeiden tekijät. Päivähoidon ryhmäkokoselvitys. Vantaa: Multiprint Oy.
- Sosiaali- ja terveysministeriö i.a. Päivähoito on hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Viitattu 1.5.2012.
http://www.stm.fi/lapset/palvelut_perheille/paivahoito
- Summers, Jean Ann, Hoffman, Lesa, Marquis, Janet, Turnbull, Ann & Poston, Denise 2005. Relationship between parent satisfaction regarding partnership with professionals and age of child.
- Thompson, Ross Allen 1998. Early sociopersonality development. Handbook of child psychology. Wiley: New York.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Latvia: Tammi.

Tupelin, Elina 2012. Lapsilähtöisyyden vertailua montessorikoulun ja päiväkodin työntekijöiden näkökulmasta. Mikkeli.

Vanhala, Toni 2005. Kyselylomakkeet käytettävyytutkimuksessa. Tietojenkäsittelytieteidenlaitos. Tampere.

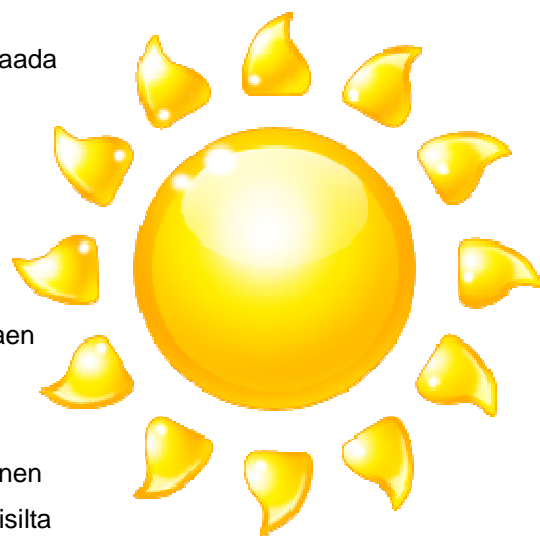
Yrityspalat i.a. Arvot luovat perustan. Viitattu 28.4.2012.

https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:tW2ieMR-4ioJ:193.208.197.11/ayp/tiedostot/luvut/yrityspalat_osio3.pdf+arvot+ohjaavat&hl=fi&gl=fi&pid=bl&srcid=ADGEESjsyUq2-B6gUZnml99zuBxiOFdNZV-LI5h3eYb9eve6ADZs34SS0dyJ1mruDA4NUWa7pPv60KEfBkP23HYBZVBNf3rFrZgv4abSu0NITQIKUOFQ_hNmVlv-A02Te8QRj7aUz_TY&sig=AHIEtbTDDUIk5QQQH1Js34RKUQYICs7Pkg

LIITE 1. Saatekirje lasten vanhemmille

TIEDOTE KYSELYLOMAKKEEN VASTAAJILLE

Olen sosionomi- opiskelija Oulun Diakista ja tarkoitukseni on saada opinnot päätökseen nyt keväällä. Tässä on pieni esittely siitä, mitä aihetta opinnäytetyöni ja kyselylomakkeeni käsittelevät. Opinnäytetyöni aiheena on verrata vanhempien näkemyksiä lapsen sosiaalista kehitystä kristillisessä ja kunnallisessa päiväkodissa. Tutkimus tehdään kyselylomakkeella haastatteleamalla lasten vanhempia. Vastauksia kysymyksiin haen sosionomin näkökulmasta. Tutkimuksessa halutaan selvittää, miksi osa vanhemmista halusi valita lapselleen kristillisen päiväkodin ja miten opetus on vastannut heidän toiveitaan. Toinen tutkimuskysymys on lapsen kehittyminen päiväkodissa sosiaalisilta taidoiltaan. Ikäryhmäni tutkimuksessa on 5-6 vuotiaat lapset.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus ja toteutan sen kyselylomakkeilla.

Kyselylomakkeilla tutkin kuinka vanhempien mielestä lapsi on kehittynyt sosiaalisissa taidoissa. Kyselylomakkeet jaetaan kristilliseen ja kunnalliseen päiväkotiin. Tarkoituksena on vertailla tutkimustuloksia keskenään ja tarkastella sitä, miten päiväkoti vaikuttaa lapsen sosiaaliseen kehitykseen. Avoimilla kysymyksillä pyrin saamaan mahdollisimman laajat ja kattavat vastaukset vanhemmilta.

Kyselylomakkeisiin vastataan anonymisti ja kaikkien vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Toivon, että jokainen vastaa mahdollisimman kattavasti ja rehellisesti kysymyksiin, jotta tutkimustuloksista saadaan mahdollisimman hyviä.

Kiitos kaikille vastaajille jo etukäteen! Ystävällisin terveisin: Riitta Sassali.

LIITE 2. Kyselylomake

VANHEMPIEN NÄKEMYKSIÄ PÄIVÄKODISTA LAPSEN SOSIAALISEN KEHITYKSEN TUKIJANA. Vertaileva tutkimus

1. Onko lapsellanne mielestänne hyviä ystäviä päiväkodissa?
2. Onko lapsi lähtenyt mielellään aamuisin päiväkotiin? Jos ei, niin miksi ei?
3. Mikä lapsesta on mukavinta päiväkodissa?
4. Miten mielestänne kristillisessä päiväkodissa kristilliset arvot näkyvät ja vaikuttavat kasvatuksessa? (kristillinen päiväkoti vastaa.)
5. Onko lapsi kertonut henkilökunnasta mielipiteitään? Millaisia?
6. Kokeeko lapsi saavansa tarpeeksi huomiota ja apua päiväkodin henkilökunnalta?
7. Mikä on ollut vaikeinta/helpointa lapselle päiväkodissa?
8. Miksi valitsitte lapsellenne kunnallisen/kristillisen päiväkodin? Oletteko kuulleet suosituksia esimerkiksi muilta vanhemmilta?
9. Miten lapsenne on kehittynyt mielestänne viimeisen vuoden aikana
  - vuorovaikutustaidoissa?
  - keskittymiskyvyssä?
  - tunteidensa ilmaisemisessa?
  - leikkiessään toisten lasten kanssa?
10. Mitä muuta haluaisitte kertoa lapsen kehityksestä tai kokemuksista päiväkodissa?
11. Onko teillä toiveita päiväkodin toimintaan, millaisia?

Suuri kiitos kaikille vastanneille! Tämän kyselylomakkeen oli tehnyt Riitta Sassali, sosionomi- opiskelija Oulun Diakonia- ammattikorkeakoulusta.